

Årsberetning 2024

DET
ETISKE
RÅD

03

- Aktiviteter 2024

05

- Ekspedition af henvendelser 2024
- Projekter 2024

07

- Høringssvar 2024

08

- Rådsmøder i 2024
- Om Det Ethiske råd

Præsentation af rådets udtalelser

10 april 2024

Præsentation af redegørelse om fosterundersøgelser og etik for Udvalget vedrørende Det Ethiske Råd.

Debatskabende aktiviteter

Rådsmedlemmerne underviser, skriver indlæg i aviser og dagblade og deltager løbende i oplæg, diskussioner og debatter på folkemøder, biblioteker, i forsamlingshuse og i andre sammenhænge som en del af jeres virke som rådsmedlemmer. I 2024 har rådet blandt andet deltaget i følgende:

Folkemødet på Bornholm

Da Det Ethiske Råd i efteråret 2023 præsenterede sine anbefalinger om aktiv dødsbistand, var det med stor bevågenhed fra omverdenen. Udtalelsen udkom på baggrund af et længere forløb, hvor rådet havde diskuteret, reflekteret og styrket forskellige argumenter. Lanceringen i 2023 markerede derfor på mange måder en slutning på rådets arbejde. Men rådet gør også sin del for, at de etiske spørgsmål bliver diskuteret i den brede offentlighed. Et af rådets væsentligste opgaver er at være debatskabende og sørge for at nuancerne er med, når svære etiske emner diskuteres.

Ved Folkemødet 2024 havde Det Ethiske Råd derfor inviteret statsminister Mette Frederiksen og debattør Geeti Amiri for at diskutere argumenter for og i mod aktiv dødsbistand, og hvor samtalen er i dag et halvt år efter udtalelsen.

Foruden egen debat deltog flere rådsmedlemmer også ved en række andre debatter og arrangementer indenfor rådets virksomhedsområde - herunder debatter om fosterundersøgelser og aktiv dødshjælp.

Øvrige debatskabende aktiviteter

Flere af rådets medlemmer var i 2024 ude at holde oplæg om rådets arbejde og konkrete emner, som rådet har arbejdet med og udtalt sig om tidligere. Samlet har rådsmedlemmerne i 2024:

- Holdt en lang række oplæg og foredrag om blandt andet døds-hjælp, abortgrænse, surrogatmoderskab og fosterundersøgelser.
- Stået for et undervisningsforløb om surrogati.
- Skrevet adskillige artikler og debatindlæg og deltaget i mere end fem radioudsendelser eller podcast om blandt andet abortgrænse og fosterundersøgelser.

Ekspedition af henvendelser 2024

5

Det Etiske Råd modtager dagligt henvendelser fra borgere, studerende, organisationer, journalister m.fl., hvor sekretariatet sørger for at udfærdige besvarelser og vejlede med henvisning til rådets udtalelser, redegørelser, høringsvar og undervisningsmaterialer.

Projekter 2024

Fosterundersøgelser og etik

I april 2024 udgav Det Etiske Råd en redegørelse om Fosterundersøgelser og etik. Redegørelsen var blevet til på opfordring af Folketingets Udvalg vedr. Det Etiske Råd, som den også blev præsenteret for. I redegørelsen anbefalede et samlet råd et universelt fosterdiagnostisk program, men anbefalede også at der udarbejdes nationale retningslinjer, som indeholder en prioritering af, hvilke fosterdiagnostiske fund, der systematisk skal oplyses om. Et stort flertal på 15 ud af 17 medlemmer anbefalede også, at området bør reguleres af en bredere kreds, sådan så de afgørende spørgsmål om, hvor alvorlig og sandsynlig en tilstand skal være, før der bør kunne undersøges for den, ikke afgøres ud fra rent faglige hensyn, selvom de selvfølgelig altid vil spille en væsentlig rolle.

[DOWNLOAD PDF](#)

Nye fødevareteknologier

På baggrund af rådets redegørelse "Teknologier til fremstilling af nye alternativer til traditionelle animalske fødevarer" fra juni 2023, blev der i 2024, i samarbejde med forlaget Praxis, udarbejdet et undervisningsmateriale om nye fødevareteknologier målrettet undervisning i faget teknologi på htx.

[ETISKRAAD.DK](#)

[PRAXIS.DK](#)

Transnational donation af kønsceller

Det Etiske Råd har fra marts 2024 arbejdet med et projekt om 'Transnational donation af kønsceller'. Arbejdet er blevet til i et samarbejde med øvrige bioetiske og medicinsk-etiske råd i Norden (Norge, Finland og Sverige). Arbejdet består i en undersøgelse af de medicinske og social-psykologiske forhold, der er forbundet med spørgsmålet om antallet af donorundfangede, som en donor kan blive ophav til internationalt. I løbet af det seneste årti er antallet af børn født gennem sæd- og ægdonation i de nordiske lande steget markant. Mens de fleste europæiske lande har regler, der begrænser antallet af donorundfangede pr. donor, er der i øjeblikket ingen internationale regler, der regulerer, hvor mange børn en donor kan få på tværs af grænser. Projektet diskuterer en evt. international regulering og etiske overvejelser omkring transnational donation af kønsceller.

En fælles nordisk rapport lanceres i 2025.

AMR ('Antimikrobiel Resistens')

Det Etiske Råd indledte i juni 2024 et nyt AMR-projekt om de etiske dilemmaer, der opstår som følge af AMR. AMR ('Antimikrobiel Resistens') beskriver bakterier og andre mikroorganismers evne til at overleve behandling med antibiotika. Uden effektiv inddæmning af AMR forventes antallet af mennesker, der på globalt plan bliver alvorligt syge eller dør som følge af AMR, at stige betydeligt fremover. Ligeledes forventes AMR også at øge ressource- og udgiftspresset for sundhedsvæsenet i højindkomstlande (herunder også i Danmark) blandt andet som følge af de mere komplicerede behandlingsforløb, som AMR giver anledning til. Rådet har valgt at adressere problematikken i et såkaldt OneHealth-perspektiv dvs. at undersøge og diskutere resistensproblematikken, som den forekommer at være til stede i såvel den humane som i den veterinære sundhedssektor. Arbejdet med dette emne afsluttes i 2025.

Biopatenter

Det Etiske Råd påbegyndte i september 2024 et projekt med arbejdstitlen 'Biopatenter'. Henover efteråret 2024 har projektet fået nedsat en arbejdsgruppe med seks medlemmer af rådet såvel som en arbejdsgruppeformand. Med henblik på at få formuleret og godkendt et kommissorium for projektet, har Rådet indtil nu haft besøg af to oplægsholdere, der hver især har belyst de nogle af de etiske problemstillinger, der relaterer sig til patentering af bioteknologier. Arbejdet med dette emne vil fortsætte i 2025.

Det Etiske Råd har i 2024 modtaget i alt 26 høringer, hvoraf nedenstående har givet anledning til besvarelse.

1

Samtykkemodel til organdonation

Den 16. september 2024 afgav det Etiske Råd høringssvar til 'Høring over udkast til forslag til ændring af sundhedsloven (ændring af samtykkemodel for organdonation til en blød model af aktivt fravalg)'.

2

Fravalg af genoplivning ved hjertestop

Den 9. august 2024 afgav det Etiske Råd høringssvar til 'Udkast til bekendtgørelse om mulighed for forudgående fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop'.

3

Partnerægdonation uden sundhedsfaglig begrundelse

Det Etiske råd afgav d. 22. august 2024 også svar på 'Høring over udkast til forslag til ændring af lov om assisteret reproduktion (Fertilitetsbehandling til andet barn og lovliggørelse af partnerægdonation uden sundhedsfaglig begrundelse)'.

4

Ændring af grænsen for den fri abort m.m.

Den 11. november 2024 afgav Det Etiske råd høringssvar til 'Høring over udkast til forslag til lov om ændring af sundhedsloven (ændring af ugegrænsen for den fri abort, oprettelse af et nyt abortnævn m.v., og abort uden forældresamtykke eller tilladelse fra et abortsamråd for 15-17 årige)'.

5

Deling af audiologiske data og diagnoser

Den 18. december 2024 afgav Det Etiske råd høringssvar til 'Offentlig høring af ændringer i bek. om drift m.v. af fælles digital infrastruktur om deling af audiologiske data og diagnoser'.

Det Etiske Råd afholdt efter planen 11 rådsmøder i 2024, heraf et som ekstraordinært rådsmøde i forbindelse med den endelige behandling af 'Fosterundersøgelser og etik'.

[SE OVERBLIK OVER MØDER](#)

Om Det Etiske råd

Det Etiske Råd er en uafhængig institution under Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Det Etiske Råd blev nedsat i 1987 og fik i 2004 udvidet mandatet, som er følgende: Etiske spørgsmål, der knytter sig til forskning i og anvendelse af bio- og genteknologier, der berører mennesker, natur, miljø og fødevarer samt øvrige etiske spørgsmål, der knytter sig til sundhedsvæsenet og den biologiskmedicinske forskning vedrørende mennesket.

Mission

I henhold til loven er Det Etiske Råds mission at vurdere de etiske spørgsmål, der knytter sig til forskning i og anvendelse af bio- og genteknologier, der berører mennesker, natur, miljø og fødevarer samt vurdere øvrige etiske spørgsmål, der knytter sig til sundhedsvæsenet og den biologiskmedicinske forskning vedrørende mennesket.

Hovedopgaver

Rådets mission opfyldes ved varetagelsen af to hovedopgaver:

1. Rådgivning til Folketing, ministerier og offentlige myndigheder

Rådet varetager rådgivningsforpligtelsen ved at følge udviklingen og udarbejde rapporter, som kan indeholde anbefalinger til Folketinget og ministre om ændring af lovgivning og/eller ny lovgivning, eller ved at

udarbejde hørings svar til lovforslag. Rådet afholder også konferencer og debatdage for Folketinget og offentlige myndigheder.

2. Informations - og debatskabende aktiviteter

Rådet varetager informations- og debatskabende aktiviteter om de etiske dilemmaer, problemstillinger og udfordringer, som samfundet står over for. Rådet sørger for løbende at holde offentligheden orienteret om sit arbejde, og for at de etiske spørgsmål gøres til genstand for debat i offentligheden. Dette sker blandt andet ved at afholde konferencer og debatdage for offentligheden, at udarbejde internetbaseret undervisningsmateriale til folkeskole og gymnasieskoler, og ved deltagelse i en lang række foredrag rundt omkring i landet. Endvidere deltager rådet jævnligt i den offentlige debat i Danmark via kronikker, debatindlæg, deltagelse i dokumentarprogrammer, nyheder m.m. Rådet deltager tillige i det internationale samarbejde med fokus på eksponering af rådets arbejde på internationalt plan. Rådet kan tillige gøre brug af offentlige høringer, nedsætte arbejdsgrupper m.m. til at udrede særlige spørgsmål.

Vision / strategisk fokus

Det er Rådets vision, at arbejdet med de to hovedopgaver – rådgivning (1) og information og debat (2). Rådets arbejde er præget af grundighed og bygger på et fagligt solidt fundament, således at alle de etiske vinkler inden for det konkrete emne forsøges udfoldet. Rådet ser det som sin opgave at komme til bunds i virksomhedsområdets etiske dilemmaer og problematikker, der vedrører os alle – borgere, politikere, de faglige miljøer og pressen – i dagens samfund.

Samtidig ønsker rådet i valget af emner til behandling at være tidssvarende og samtidig forberede samfundet på de etiske dilemmaer, som fremtiden byder på, så rådets aktiviteter er såvel relevante som fremsynede. Rådet bestræber sig således på at være på forkant med udviklingen og herved være ikke alene en væsentlig men også uundværlig aktør i samfundsdebatten.

Rådsmedlemmer 2024

[SE RÅDSMEDLEMMER](#)

**NATIONALT
CENTER FOR ETIK**

Ørestads Boulevard 5
2300 København S
dketik@dketik.dk
nationaltcenterforetik.dk

**DET
ETISKE
RÅD**